

דרכנו ע"פ שיחות הרצי"ה לפרשת זכור - המלחמה בעמלק ומדינת ישראל

ראש הישיבה

1. שיחות הרצי"ה, מועדים א' עמ' 282-284

2. שבעת עממים¹⁰

ש.הבחנה הלכתית בין שבעת עממים ועמלק. גם נגד שבעת עממים או מוצאים בתורה וקפוח גדולה. מספר פעמים מוזכר ב'משנה תורה' שיש להכריתם¹¹. העמים האלה ישבו בארץ ישראל ואנחנו מצווים שהארץ הזאת תהיה בידנו, כדברי הרמב"ם¹². "השמים שמים לך הארץ נתן לבני אדם"¹³, וכך הוא הסדר שהוא קבע. יש מצווה מדאורייתא שהארץ תהיה גרשתנו ולא ביד אומות אחרות)

נמצאים פה באופן זמני עובדי עבודה זרה וברור שאין להם מקום במדינה שלנו. כגמרא יש ברכה מיוחדת בשם ומלכותו "אשר עבר עבודה זרה מארצנו"¹⁴, וכן נפסק ברמב"ם¹⁵ וב'שולחן ערוך'¹⁶. אנחנו לא מעוניינים בעבודה זרה בארצנו¹⁷. והנה העמים שמעו על קריעת ים סוף, ופחדו¹⁸. בהתחלה מוזכרים שבעה עממים¹⁹ ואחר כך רק שישה²⁰. הגוגשי ברח לאפריקה²¹. נשארו שישה עמים עובדי עבודה זרה בארצנו! יהושע הודיע: אם אתם יוצים לברוח - אתם יכולים, אם לא - אתם יכולים להישאר בארץ, בתנאי שלא תעבדו עבודה זרה²². ענייננו הוא בטחורת הארץ שלנו. אם אתם מפסיקים לעבוד עבודה זרה²³ ונתבלים מלכות ישראל²⁴ - אתם יכולים להישאר. בו פעם

המדינה הציונית האבסולוטי של "לא תחיה כל נשמה"²⁵. הוא מושהה עם השמירה וההגנות מעבודה זרה ומתועבות הגוים האלה²⁶. לעומת זאת עניין העמלקיות שנה

בעמלק

אבל עמלק לא נזכר שום דבר בעניין עבודה זרה! "ויבא עמלק וילחם עם ישראל במדבר סיני"²⁷. פה יש ניגוד יסודי ואבסולוטי ששייך לסדר האנושיות בעולם. כמו שיש חלק יחיד באנושיות. "חלק ד' עמו"²⁸, "עם זו יצרת לי"²⁹, עם אלוהי, כך יש חלק מן האנושיות שייך הבריאה שלו הוא ניגוד גמור ל"נצח ישראל"³⁰. "ראשית גוים עמלק"³¹. ההיפך הוא דים ממש איזה זמן עד שהדברים יתבררו, - "ואחריתו עדי אבד"³². אין כאן עניין פוליטי

4. "למען תזכרו"

לכן, לעומת "ואתם הדבקים בד" - קיימת זכירת עמלק. אמרנו לפני כן שזכירת אלוהים שייכת לטבע שלנו, לעצם הכשרון שלנו, לעצם הפסיכולוגיה שלנו - לעומת הגויים שרם "שכחי אלהים". שכחה היא ניתוק, חכירה היא דבקות, חיוניות ובריאות. אנתנו בעלי זכרון כלפי ריבונור של עולם, בעלי זכרון כלפי התגלות קודשא בריך הוא ומתוך כך בעלי זכרון כלפי כל פרטי מצוותיה של תורה, כפי שנמצא בפרשת ציצית: "למען תזכרו ועשיתם את כל

5. זכירת עמלק

ב הזכרת הטבעית שלנו של זכירת קודשא בריך הוא. זכירת "הנחור בעמו ישראל ששנה"⁴¹, דבקות בכל חלקי כלל ישראל ובכל חלקי ארץ ישראל - נמשך "זכור את אשר עשה לך עמלק". זה אינו ענין פרטי וזמני, אלא התנגשות עצמית ונשמתית. מכאן הערך מיוחד של אותה זכירה.

יגש של עולם מחבר אותנו: זכור - לא תשכח⁴², - שלילת השכחה מעיקרה, זכירת השנה משה⁴³. קוראים בספר⁴⁴, קוראים בפה וקוראים בלב. "זכור - בפה. אל תשכח - בלב". ראיה מביאה לידי זכירה⁴⁵ חכירה מביאה לידי עשייה.

אמר האל ואהעבד לי ניסא
 כהאי קרא דרשנא ליה לך ה' הגולה זו מנשה בראשית וכן הוא אומר "עשה גלויות עד אין חקר
 והגבורה זו יציאת מצרים שנאמר "וידא ישראל את ה' הגולה זו והתפארת זו המה לבנה
 שעמדו לו ליהושע שנאמר "וידום השמש וירח עמד וזו והגנה זו מבלתה של חוסי וכן הוא אומר "ה'
 נצחם על בגדי וגו' והתודו זו מלחמת נחלי ארזין שנאמר "על כן יאמר בספר מלחמות ה' את הדב
 כסופה וגו' כי כל בשמים ובארזין זו מלחמת סימרא שנאמר "מן שמים נלדנו דוכבים מנסלותם וגו'
 לך ה' המלכה זו מלחמת עמלק וכן הוא אומר "כי ד' על כס יה' ודעתנשא זו מלחמת נג ומנת

3. במדבר כ"ה - פרשת זכור

זְכוֹר אֶת אֲשֶׁר עָשָׂה לְךָ עֲמָלֵק בַּדֶּרֶךְ בְּצֵאתְכֶם מִמִּצְרָיִם:

אֲשֶׁר קָרַךְ בַּדֶּרֶךְ וַיִּזְנֶב בְּךָ פְּלִהֲנַחְשָׁלִים אַחֲרֶיךָ וְאַתָּה עָרַף וַיִּגַע וְלֹא יָרָא אֱלֹקִים:

אשר קרך בדרכך לשון מקרה. דבר אחר לשון קרי וטומאה, שהיה מטמאן במשכב זכור. דבר אחר ל
 שון קור וחוס. לננך והפקירך מרחיחך. שהיו כל האומות יראים להלחם בכם ובא זה והתחילוהרהר
 ה מקום לאחרים. משל לאמצטי רותחת שאין כל בריה יכולה לירד בחוכה. בא בן בליעל אחד קפץ ו
 ירד לחוכה. אף על פי שנכוה, הקרה אותה בפני אחרים:

4. עולת רא"ה עמ' דל"ב

לך ד' הממלכה

"זו מלחמת עמלק, וכח"א: כי יד על כס יה.

5. הערות

החינוך כתב: "שאלו רצו להניח ע"ז... מותרין לשכון בארצנו, כמו שאמרנו ז' ל' איזה זר תיטב ז' ל' תיטב ע"ז
 שלא לעבד ע"ז..." (ביט"ן מה א). וכן ה"ח כותב שמותר לתת מתנת חנים לסי שמקבל יליו ישיא לעבד עמלק
 זרה (ב"ח, חו"מ ס"י רמט). וכתב מרן הרב זצ"ל שהב"ח כשיטה זו טלענין ישיבה בארץ ד' ישיב עמלק
 זרה (משפט כהן ס"י סו). ורבו ביד בארצות גדולה, שכדי שיהיה נקרא חסיד איננות העולם, יש צורך בזה
 מצוות בני נח, אבל כדי לשבת בארץ, ד' בביטול עבודת ה' (משפט כהן עמ' שס"ה) ואציקלופדיה העברית
 ערך זר תושב העדה 14 במס' רבנו).

6. הערות

"מה הוא
 המאבק בינינו ובינכם משוטו כמשמית: גדלו של עולם... לא ייתכנו שני עמים נבחרים. אנחנו עם אלוהים,
 מילים מועטות אלה מסדירות את הכל... היהודי הוא לעג לאדם. הוא בדיאה של אל אחר... זה יצדו ז' לקוד
 הטבעי, זה יצדו מחוץ לטבע' ראושנינג, בספר 'היטלד אמר לי', עמ' 269.

ישיבת הכתל
Yeshivat Hakotel
שע"י מרכז ישיבות בני עקיבא (ע"ד)

דרכנו בשיחות הרצי"ה לפרשת זכור
ראש הישיבה - עו"ר הרב ברוך ויזר

לך די הממלכה

זו מלחמת עמלק, וכה"א : כי יד על כס ית.

והמתנשא

זו מלחמת גוג ומגוג, וכה"א : הנני אליך" וגו' (שם). עמלק נצב בצר לישראל, רעה עינו במה שיצאו ישראל להדוש בעולם, שתהיה אומה מתנהגת במלכותה ע"פ גאון שם די, אע"פ שלא התנשאה על יתר העמים לכבוש אותם תחת ידיה. ובאשר ידבר זה הוא מוכרח, שתהיה אומה בעולם שהכה היותר גדול שבמלכותה יהיה שם די, אמונתו וכפחונו, אהבתו ויראתו, על כן עמלק, המתנגד לזה, וסעיפיו, יהיו עדי אבד. בימי גוג ומגוג יגיע הדבר, שלא רק בתור ממלכה עומדת לעצמה יגיע ישראל, כ"א רוחו יהיה כה רודה בעמים רבים, ושם די אלהי ישראל יהיה הולך וכובש את כל העולם, המלא דעה והשכל, וכולם יכירו, כי אור חיי הצדק, זרע השלום והכרחה, מונה הוא באוצר היים של תורת די אלהי ישראל. אז יתנשא רוח ישראל וגאון די אלהי ישראל על תרבותם של עמים רבים, ודבר זה יעורר קנאה בלב גוג ומגוג באחרית הימים, אשר כבר היה מרוצה שתהיה מלכות ישראל מתנהגת ברוחה, שכבר קבעה לה זכות אורה גדול בדברי הימים הכלליים, אבל שיתנשא עם ברוחו על כל העמים, דבר זה לא יוכל שאת עד אשר תגלה יד די על עבדיו. אז יתברר שלדי אלהי ישראל לו המלוכה, לא כעמלק שבקש לשלול את הזכות של המלוכה מנקודת שם די בישראל, ולו גם המתנשא על כה עמים רבים פרטיים, שכולם יכירו וידעו, כי עמו מקור היים, ואור תורתו הוא מעין הישע לכל האדם.